

FÖRDJUPNING

Arbetskraftsinvandring från östeuropeiska EU-länder

Arbetskraftsinvandringen från östeuropeiska EU-länder (EU10) till de gamla EU-länderna (EU15) har varit relativt begränsad. Den är koncentrerad till företrädesvis Storbritannien och Irland och i båda länderna har den bidragit till att öka utbudet av arbetskraft.

I samband med utvidgningen av EU med 10 nya länder (EU10¹⁰) den 1 maj 2004 öppnade Storbritannien, Irland och Sverige gränserna för arbetskraftsinvandring från dessa länder. De gamla EU-länderna (EU15¹¹), utom Tyskland och Österrike, avskaffade restriktionerna för arbetskraftsinvandring från EU10 2006. I slutet av 2011 ska samtliga EU:s medlemsländer ha öppnat sin arbetsmarknad för EU10.

Fri rörlighet mellan länders arbetsmarknader främjar en effektiv användning av arbetskraftsresurserna och bidrar därmed till en högre BNP i EU som helhet. Dessutom kan den fria rörligheten bidra till att jämna ut konjunkturrellt betingad arbetslöshet i de fall olika länder befinner sig i olika konjunkturfaser.

BEGRÄNSAD INVANDRING FRÅN NYA EU-LÄNDER

Migrationsstatistiken för hela EU finns tillgänglig endast från och med det första kvartalet 2005 till och med det tredje kvartalet 2008. Den visar emellertid att utvidgningen av EU har medfört migrationsflöden.

Invandrad arbetskraft i EU15 det tredje kvartalet 2008¹² uppgick till totalt ca 16 miljoner personer, vilket motsvarar ca 9 procent av sysselsättningen i EU15. Av dessa kom ca 4,2 miljoner personer (ca 2,5 procent av sysselsättningen) från andra EU-länder. Sysselsatta från de nya EU-länderna, EU10, utgjorde ca en fjärdedel av den sistnämnda gruppen, det vill säga ca 1,1 miljon.

Invandringen från EU10 har ökat snabbt. Mellan första kvartalet 2005 och det tredje kvartalet 2008 ökade antalet medborgare från EU10 som var sysselsatta i EU15 med sammanlagt ca 575 000 personer. Arbetskraftsinvandringen från EU15 till andra

¹⁰ I EU10 ingår Estland, Lettland, Litauen, Polen, Ungern, Tjeckien, Slovakien, Slovenien, Cypern och Malta.

¹¹ I EU15 ingår Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Portugal, Tyskland, Spanien, Storbritannien, Sverige och Österrike.

¹²Se Eurostat Labour Force Statistics. Sysselsatta avser åldern 15–64 år. Invandrare alternativt immigrant är en person med utländskt medborgarskap.

EU15-länder uppgick under samma period till endast ca 120 000 personer.

STÖRSTA INVANDRINGEN TILL STORBRIANNIEN

Arbetskraftsinvandringen från EU10 har varit ojämnt fördelad mellan de olika EU15-länderna. Av den totala invandringen på ca 575 000, immigrerade ca 400 000 till Storbritannien. Andelen immigranter från EU10 bland sysselsatta i Storbritannien steg följaktligen märkbart, från 0,4 procent det första kvartalet 2005 till 1,8 procent det tredje kvartalet 2008 (se tabell 7). Ökningen för hela EU15 var betydligt lägre, från 0,3 procent till 0,6 procent. Av samtliga sysselsatta emigranter från EU10 i EU15, totalt ca 1,1 miljon, befann sig ca hälften i Storbritannien det tredje kvartalet 2008. De flesta immigranterna från EU10 var polska medborgare och arbetade i huvudsak inom tjänstesektorn.

Tabell 7 Sysselsatta immigranter från EU15 och EU10

Andel av den totala sysselsättningen

	1 kv. 2005		3 kv. 2008	
	Från övriga EU15	Från EU10	Från övriga EU15	Från EU10
EU15	1,8	0,3	1,8	0,6
Storbritannien	1,8	0,4	1,8	1,8
Sverige	2,2	0,1	2,1	0,4
Finland	0,3	0,3	0,5	0,3
Norge	1,9	0,1	2,5	0,3
Danmark	0,9	0,1	1,2	0,2

Anm. Jämförbara data finns inte för Irland.

Källa: Eurostat Labour Force Statistics.

Den stora arbetskraftsinvandringen till Storbritannien från EU10 är inte överraskande eftersom landet var bland de första som öppnade sina gränser för fri immigration från EU10. Även andra faktorer som till exempel en flexibel arbetsmarknad och språket har underlättat migrationen till Storbritannien.

Arbetskraftsinvandringen från EU10 har bidragit med så mycket som 0,5 procentenheter till sysselsättningsstillväxten i Storbritannien både 2006 och 2007. Antalet sysselsatta brittiska medborgare föll marginellt 2006 och ökade med 0,3 procentenheter 2007.

Tabell 8 Sysselsättningen i Storbritannien fördelad på härkomst

Andel av den totala sysselsättningen

	2005	2006	2007
Brittiska medborgare	94,2	93,4	92,6
Immigranter totalt	5,8	6,6	7,4
EU25	2,3	2,7	3,3
EU15	1,8	1,7	1,8
EU10	0,6	1,0	1,5

Anm. I EU25 ingår EU15 och EU10. Se fotnot 10 och 11.

Källa: Eurostat Labour Force Statistics.

STÖRSTA SYSSELSÄTTNINGSEFFEKTEN PÅ IRLAND

Irland har också haft en stor invandring från EU10. I relativa termer har den varit större än till Storbritannien, även om de absoluta talen var betydligt mindre.

På Irland steg antalet sysselsatta från EU10 med ca 73 000 mellan det första kvartalet 2005 och det sista kvartalet 2006 och uppgick till ca 117 000 i slutet av 2006¹³. Andelen sysselsatta från EU10 av den totala sysselsättningen, som var 3,8 procent det första kvartalet 2005, ökade därmed till inte mindre än 5,7 procent det sista kvartalet 2006.

Arbetskraftsinvandringen från EU10 har jämförelsevis haft större betydelse för Irlands sysselsättningstillväxt än för Storbri-tanniens. Av den totala sysselsättningstillväxten på 4,5 procent 2006 bidrog arbetskraftsinvandringen från EU10 med 2,1 procentenheter. Irländska medborgare bidrog samtidigt med 1,2 procentenheter till sysselsättningsökningen.

SAMMANFATTNING

Sammanfattningsvis kan man konstatera att arbetskraftsinvandringen från EU10 till EU15 hittills varit relativt begränsad. Dess betydelse ligger i att den är koncentrerad till ett fåtal länder. Lejonparten av invandringen från EU10 har kommit till Storbri-tannien. Invandringen där bidrog till sysselsättningstillväxten. För Irland har den förhållandevis mindre invandringen från EU10 ändå betytt betydligt mer för sysselsättningstillväxten än i Storbritannien.

¹³ Jämförbar statistik för Irland saknas i Eurostat Labour Force Survey. Data finns emellertid från Central Statistics Office (CSO) Irland, men denna är dock inte helt jämförbar med statistiken i Labour Force Statistics. Detta beror på att CSO redovisar sysselsatta för samtliga åldrar från 15 och däröver (det vill säga även över 64 år). Dessutom finns siffror för EU10 endast till och med 4 kvartalet 2006. Från och med 2007 har aggregatet utvidgats med de nya medlemsländerna Bulgarien och Rumänien.